

Samper guanya el p

La destitució del general Bedoya, qui s'oposava al diàleg amb les guerrilles, ha reforçat el president colombià Ernesto Samper. Però l'enemistat dels EUA i el clima de violència fan molt difícil que les presidencials del 1998 confirmen el dirigent en el càrrec.

El president de Colòmbia, el liberal Ernesto Samper Pizarro, ha superat una nova crisi política després de destituir el cap de les Forces Armades, el general Harold Bedoya, qui s'oposava al diàleg amb les dues guerrilles que actuen al país. La pugna amb Bedoya, que es va negar en un primer moment a deixar el càrrec, és un episodi més de la convulsa presidència de Samper, assetjat pels Estats Units per la seva presumpta relació amb el narcotràfic i criticat per gran part dels colombians per permetre l'avanç de la guerrilla i la violenta actuació dels grups paramilitars.

La destitució del general Bedoya va ser tensa. El ministre de Defensa, Gilberto Echeverri Mejía, el va criticar durament en una carta que es va fer pública a la premsa. Va ser una resposta inusual a un comportament inusual. Els militars colombians, com els de la resta del món, són discrets, fins i tot quan són destituïts i acostumen a rentar la roba bruta a les casernes. Bedoya va titllar de "mentider" el seu ministre i aquest li va recordar que el diari *The New York Times*, en l'editorial del dia 22 de juliol, va criticar el comportament de les tropes que ell dirigia. "L'Exèrcit colombià té el pitjor rècord de violacions dels drets humans i representa una amenaça per a la democràcia que queda a Colòmbia", deia el diari nord-americà en un paràgraf reproduït a la carta del ministre.

Les acusacions van continuar durant la setmana posterior a la seva destitució. En algunes ciutats van aparèixer pintades en què es podia llegir: "Bedoya, president" i "Bedoya és la solució". A menys d'un any de les eleccions presidencials,

quan els partits preparen els seus peons, les pintades animaven el general que havia deixat entendre feia uns mesos que s'hi podria presentar. Un personatge sense partit que de ben segur atreuria un grapat de colombians, els més farts de la caòtica situació político-militar que viu el país. Una prova de la creixent reacció contra els partits tradicionals va ser l'èxit de l'excèntric universitari Antanas Mockus, elegit en les anteriors municipals alcalde de Santafé de Bogotá. Mockus, d'ascendència lituana, va

Fa tres mesos el setmanari 'Semana' advertia que "la campanya serà, probablement, la més mortífera de la història".

deixar l'alcaldia fa uns mesos per presentar-se a les properes presidencials. Durant els anys de gestió, Mockus va ser notícia permanent per les decisions atrevides, entre elles decretar el tancament dels bars a mitjanit, argumentant que la gent no sabia beure, o fer campanya per estalviar l'aigua sortint ell mateix en una publicació en calçotets al lavabo dient que no calia tirar la cadena cada vegada que s'hi anava. Mockus és una variant més del cabdill llatinoamericà, una espècie que té com a representants genuïns Alberto Fujimori Fujimori

i Carlos Saúl Menem, aprenents dels insuperables Carlos Andrés Pérez i Juan Domingo Perón.

Mockus es presenta com un aspirant a les presidencials a tenir en compte, encara que és molt difícil que aconsegueixi neutralitzar la maquinària electoral i clientelista de les dues formacions que es reparteixen el poder des de fa dècennis: el Partit Liberal i el Partit Conservador. Horacio Serpa, ex-ministre de l'Interior, és el candidat liberal mentre que Juan Camilo Restrepo és el conservador. Els programes de les dues formacions no es diferencien en pràcticament res i el nom no guarda relació amb l'ideari. Per exemple, el president Belisario Betanur va actuar com si fos un liberal malgrat ser un conservador.

El país més violent del món.

Abans de les presidencials, previstes pel maig, se celebraran les regionals, el 26 d'octubre, que es consideren un test que hauran de passar el govern i Colòmbia. Fa tres mesos el setmanari *Semana* advertia que "la campanya serà probablement la més mortífera de la història". Una predicció aterridora però gens exagerada. A Colòmbia moren 70 persones per 100.000 habitants cada any a causa de la violència política i social, una xifra que és de bon tros la més alta del món. Cada setmana es produeix algun enfrontament amb morts entre l'exèrcit i les guerrilles o es coneix alguna matança, en gran part causada pels paramilitars.

La violència es concentra especialment als departaments de César, Antioquia, Córdoba, Meta, Cauca i Magdalena, on actuen amb impunitat els grups paramilitars, englobats en l'eufemístic nom de

Is al general Bedoya

ARXIU / EFE

“Convivir” tot i que responen a interessos particulars de ramaders, terratinents i polítics locals. Les amenaces són constants sobre els representants polítics, especialment si són de l'esquerra. La Unió Patriòtica (UP), el braç polític de les Forces Armades Revolucionàries de Colòmbia (FARC), una guerrilla de signe castrista que opera a quasi la meitat del país, ja ha perdut el compte dels morts. L'altra guerrilla, l'Exèrcit d'Alliberament Nacional (ELN), que opera a les zones del nord-est productores del petroli, també està perseguida pels pistolers a sou dels terratinents i ramaders. L'ELN, considerat més radical que les FARC, està dirigit pel sacerdot aragonès Manuel Pérez Martínez. Per comprendre la pressió a què estan sotmesos els candidats només cal llegir el setmanari *Semana*, que informa que dels 1.022 municipis del país, 622 estan sota influència de la guerrilla i més de 400, dels grups paramilitars.

Entre la guerrilla i els paramilitars. Aprofitant les indecisions de Samper i el descrèdit internacional d'aquest, les guerrilles han progressat durant el seu mandat, amb accions tan espectaculars, almenys des del punt propagandístic, com el segrest de setanta soldats l'agost de 1996 a Caquetá. L'alliberament dels ostatges, que van estar quasi un any en mans de les FARC, es va convertir el juny en un triomf polític de la guerrilla, vist amb mala cara pels militars que menyspreen el diàleg.

Fins i tot algunes veus consideren que la sortida de Bedoya va ser una imposició fixada per les dues guerrilles al president Samper. Una versió que va desmentir el govern, però que va ser corroborada per l'estat major de Defensa. Bedoya també estava en el punt de mira dels Estats Units, que es mostren preocupats per la situació dels drets humans a Colòmbia. Was-

Ernesto Samper no ha pogut gaudir del tradicional període de gràcia. Els Estats Units l'acusen d'haver finançat la seva campanya electoral amb diners provinents del narcotràfic.

ARXIU / EFE

L'ELN és una de les dues guerrilles, juntament amb les FARC, que operen a Colòmbia. La presència d'insurrectes, i de forces paramilitars, ocupa gairebé tot el territori, alhora que condiciona tota la vida política i social del país.

ington no havia amagat la seva antipatia a Bedoya, potser perquè d'aquesta forma comprometien Samper, qui figura en la llista de les persones que no poden entrar als Estats Units per la seva presumpta vinculació amb el narcotràfic. Samper (vegeu requadre) està acusat de rebre diners del cartel de Cali per finançar la seva campanya electoral de 1994.

Els drets humans són trepitjats periòdicament pels actors del conflicte: els grups paramilitars, els militars i les dues guerrilles. La tasca d'Almudena Mazarrasa, directora de l'oficina a Santafé de Bogotà de l'Alt Comissionat dels Drets Humans de les Nacions Unides, l'han elogiada els grups cívics i no tant el govern i els militars. En una decisió valenta, Mazarrasa va demanar el desmantellament de les 600 Convivir, que actuen amb prepotència a àmplies zones del país i són responsables, segons alguns

Un president assetjat per Washington

Després de derrotar en les eleccions presidencials de 1994 el candidat conservador Andrés Pastrana amb un discurs moralista i dialogant, el liberal Ernesto Samper no ha pogut gaudir del tradicional període de gràcia. Al contrari que el seu antecessor, César Gaviria, els Estats Units no han acceptat mai Samper. I ja se sap que si un president del sud de Ríó Grande no està ben vist per Washington, li pot ser molt complicat governar. La crisi amb els Estats Units va arribar ben aviat, quan el tresorer de la campanya electoral, Manuel Medina, va reconèixer que el cartel de Cali havia donat 5,9 milions de dòlars (uns 900 milions de pessetes) al Partit Liberal. L'escàndol va costar la carrera política del seu ministre de Defensa, Fernando Botero Zea, fill del cèlebre escultor de figures amb formes exuberants. Botero va anar a la presó, des de la qual va acusar el mateix Samper de conèixer l'operació per recaptar diners del principal cartel de la droga. Tot i que estava contra les cordes, Samper va aconseguir que el Congrés colombià es manifestés en contra del seu processament, el 14 de desembre de 1995.

El president sempre ha declarat que els Estats Units l'han tractat injustament perquè va aconseguir que es donessin els caps del cartel de Cali, els germans Miguel i Gilberto Rodríguez Orejuela, i va tirar endavant en el Congrés una llei que permet l'extradició, amb algunes limitacions, dels narcotraficants. Aquesta qüestió ha estat una de les exigències de Washington, que vol tenir en les seves presons els responsables de la introducció de gran part de la cocaïna que es consumeix als Estats Units. **A. C.**

politòlegs, de la mort de desenes de persones que després acusen de col·laborar amb la guerrilla. L'actuació de la funcionària espanyola és més que significativa en un país en el qual els defensors dels drets humans són abatuts com conills. El 19 de maig, van ser assassinats da-

vant del seu fill de 18 mesos Mario Calderón i Elsa Alvarado, reconeguts per la seva participació en programes socials del Centre d'Investigació i Acció Social (CINEP), vinculat als jesuïtes.

Antoni Castel

Atles escolar del País Valencià

V. M. Rosselló i V. Gozávez

La Universitat de València ha concebut el primer atles autòcton de la Comunitat Autònoma Valenciana. Aquesta és una obra de consulta útil i interessant per a totes aquelles persones encuriosides per la cultura de la nostra terra.

Universitat de València

11 poemes

Miquel Bezares

Miquel Bezares, nat a Lucmajor el 1968, llicenciat en Filologia Catalana, ha publicat diversos llibres de poesia: 'Cos de Calitja' (1987), 'Carnaval' (1989) i 'Crònica del desfici' (1991).

Editorial Moll
"Balanguera", 77

Mallorca i la tolerància

Una interpretació de l'enquesta sobre les actituds de tolerància dels mallorquins segons els resultats de l'estudi coordinat per Pere A. Salvà i Tomàs i per la sociòloga Margarita Gamundí Rosselló.

Universitat de les Illes Balears